

COMARCH

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH
ZA OKRES 01.01.2018 – 30.06.2018**

**Sprawozdanie sporządzone według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej**

Kraków, 31 sierpnia 2018

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY COMARCH ZA 6 MIESIĘCY 2018 ROKU

4

I. Skonsolidowany bilans	4
II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat	6
III. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	7
IV. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym	8
V. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych	9
VI. Informacja dodatkowa	10
1. Informacje o strukturze i działalności Grupy	10
1.1. Struktura kapitałowa Grupy Comarch	11
1.2. Struktura działania Grupy Comarch	12
1.3. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w I półroczu 2018 roku.....	13
1.4. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu	13
2. Opis stosowanych zasad rachunkowości.....	14
3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	20
3.1. Sprawozdawczość wg segmentów za 6 miesięcy 2018 roku	20
3.2. Rzeczowe aktywa trwałe	25
3.3. Nieruchomości inwestycyjne	26
3.4. Wartość firmy	26
3.5. Pozostałe wartości niematerialne.....	27
3.6. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	27
3.7. Pochodne instrumenty finansowe	28
3.8. Odroczony podatek dochodowy	29
3.9. Zapasy	31
3.10. Należności handlowe oraz pozostałe należności	31
3.11. Kontrakty długoterminowe	32
3.12. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.....	33
3.13. Kapitał zakładowy	33
3.14. Kredyty i pożyczki.....	35
3.15. Pozostałe zobowiązania finansowe.....	40
3.16. Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	40
3.17. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	41
3.18. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	41
3.19. Zobowiązania warunkowe	42
3.20. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki	42
3.21. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	43
4. Noty dodatkowe	45
4.1. Czynniki i zdarzenia w szczególności o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe	45
4.2. Zdarzenia po dacie bilansu.....	45
4.3. Inne informacje istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta	46

**35 mln PLN
zysku
operacyjnego**

**Projekty w
ponad 60
krajach na 6
kontynentach**

**604 mln PLN
przychodów
ze sprzedaży**

**Ponad
5 500
specjalistów**

**53 spółki
Grupy na
całym
świecie**

**Kapitalizacja
Comarch S.A. na
GPW na
poziomie 1,22
mld PLN**

**0,53 PLN zysku
na akcję**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY COMARCH ZA 6 MIESIĘCY 2018 ROKU

I. Skonsolidowany bilans

AKTYWA	Nota	Stan na 30 czerwca 2018 r.	Stan na 31 grudnia 2017 r.*	Stan na 1 stycznia 2017 r.*
AKTYWA TRWAŁE				
Rzeczowe aktywa trwałe	3.2	554 899	556 838	501 111
Nieruchomości inwestycyjne	3.3	30 233	15 357	15 626
Wartość firmy	3.4	42 197	42 197	40 735
Pozostałe wartości niematerialne	3.5	60 542	63 319	61 343
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		3 313	3 321	1 118
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	3.6	9 222	11 233	14 395
Pozostałe aktywa wyceniane w wartości godziwej	3.7a	333	2 904	492
Inwestycje pozostałe		112	112	106
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3.8	34 141	31 237	35 007
Pozostałe należności		6 791	5 392	3 914
		741 783	731 910	673 847
AKTYWA OBROTOWE				
Zapasy	3.9	132 503	114 967	76 555
Należności handlowe oraz pozostałe należności	3.10	434 630	392 153	406 721
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		2 788	2 222	5 210
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	3.11	95 831	46 886	40 842
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3.12	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.7a	3 175	8 516	1 149
Udziały i akcje		-	-	1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		169 050	207 937	235 834
		837 977	772 681	766 312
Aktywa zakwalifikowane do sprzedaży		-	3 861	5 598
Aktywa razem		1 579 760	1 508 452	1 445 757

PASYWA	Nota	Stan na 30 czerwca 2018 r.	Stan na 31 grudnia 2017 r.*	Stan na 1 stycznia 2017 r.*
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki				
Kapitał zakładowy	3.13	8 133	8 133	8 133
Pozostałe kapitały		143 041	143 041	143 041
Różnice kursowe		11 402	4 169	18 524
Zysk netto za okres bieżący		4 300	42 036	73 034
Niepodzielony wynik finansowy		667 519	665 525	604 691
Zmiany niepodzielonego wyniku z tytułu zastosowania MSSF 15		-	(27 842)	(50 432)
		834 395	835 062	796 991
Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli		19 321	16 128	14 641
Kapitał własny razem		853 716	851 190	811 632
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty i pożyczki	3.14	188 187	185 596	146 331
Inne zobowiązania		5 156	6 928	5278
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.7b	1 862	736	2 537
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.15	388	446	631
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	3.8	42 246	43 962	42 144
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.16	-	-	-
		237 839	237 668	196 921
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	3.17	195 984	177 320	154 493
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		7 282	4 942	16 800
Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych	3.11	93 389	65 133	91 358
Kredyty i pożyczki	3.14	65 707	39 111	28 469
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.7b	2 498	509	2 350
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.15	12 357	165	6 530
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.16	110 988	132 414	137 204
		488 205	419 594	437 204
Zobowiązania razem		726 044	657 262	634 125
Razem kapitał własny i zobowiązania		1 579 760	1 508 452	1 445 757

*) Dane na 01.01.2017 r. i 31.12.2017 r. zostały przekształcone według zasad wynikających z zastosowania MSSF 15.

II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Q2 2018*	6 miesięcy 2018	Q2 2017	6 miesięcy 2017**
Przychody ze sprzedaży		332 019	604 008	251 536	507 157
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów		(245 884)	(461 331)	(200 142)	(400 510)
Zysk brutto na sprzedaży		86 135	142 677	51 394	106 647
Pozostałe przychody operacyjne		13 924	15 333	14 636	16 064
Koszty sprzedaży i marketingu		(34 289)	(61 682)	(31 361)	(63 238)
Koszty ogólnego zarządu		(21 095)	(43 109)	(24 107)	(44 332)
Pozostałe koszty operacyjne		(10 244)	(18 220)	(872)	(3 351)
Zysk operacyjny		34 431	34 999	9 690	11 790
Przychody/koszty finansowe - netto		(18 252)	(20 915)	4 052	24 941
Udział w zyskach / (stratach) jednostek stowarzyszonych		(1 515)	(2 660)	(798)	(1 983)
Zysk przed opodatkowaniem		14 664	11 424	12 944	34 748
Podatek dochodowy		(429)	(3 931)	(1 410)	(5 682)
Zysk netto za okres		14 235	7 493	11 534	29 066
w tym:					
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		10 540	4 300	8 667	26 871
Zysk netto przypadający udziałom niedającym kontroli		3 695	3 193	2 867	2 195
Zysk na akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej za okres (wyrażony w PLN na jedną akcję)					
– podstawowy			0,53		3,30
– rozwodniony			0,53		3,30

III. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Q2 2018*	6 miesięcy 2018	Q2 2017	6 miesięcy 2017**
Zysk netto za okres	14 235	7 493	11 534	29 066
Pozostałe dochody całkowite				
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	6 163	7 232	(598)	(10 062)
Razem pozostałe dochody całkowite	6 163	7 232	(598)	(10 062)
Suma dochodów całkowitych za okres	20 399	14 726	10 936	19 004
przypadających akcjonariuszom jednostki dominującej	16 705	11 533	8 068	16 807
przypadających udziałom niedającym kontroli	3 694	3 193	2 868	2 197

*) Dane za II kwartał 2018 r. zostały ustalone poprzez odjęcie od danych za okres półrocza 2018 (objętych przeglądem) danych wykazanych przez Grupę w raporcie za I kwartał 2018 r.

**) Dla celów porównawczych dane za 6 miesięcy 2017 zostały przekształcone według zasad wynikających z zastosowania MSSF 15.

IV. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej					Kapitały przypadające udziałom nieudającym kontroli	Kapitał własny razem
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe	Zysk netto za okres bieżący	Niepodzielony wynik finansowy		
Stan na 1 stycznia 2017 r.	8 133	143 041	18 524	73 034	604 691	14 641	862 064
Przeniesienie wyniku za rok 2016	-	-	-	(73 034)	73 034	-	-
Zmiany wyniku niepodzielonego z tytułu zastosowania MSSF 15*	-	-	-	-	(50 432)	-	(50 432)
Dywidenda do wypłaty	-	-	-	-	(12 200)	-	(12 200)
<i>Różnice kursowe⁽¹⁾</i>	-	-	(10 064)	-	-	2	(10 062)
<i>Zysk za okres⁽²⁾</i>	-	-	-	26 871	-	2 195	29 066
Całkowite dochody za okres ⁽¹⁺²⁾	-	-	(10 064)	26 871	-	2 197	19 004
Stan na 30 czerwca 2017 r.	8 133	143 041	8 460	26 871	615 093	16 838	818 436
Stan na 1 stycznia 2018 r.	8 133	143 041	4 169	42 036	665 525	16 128	879 032
Zmiany wyniku niepodzielonego z tytułu zastosowania MSSF 15*	-	-	-	-	(27 842)	-	(27 842)
Stan na 1 stycznia 2018 r. po korekcie wyniku niepodzielonego z tytułu zastosowania MSSF 15	8 133	143 041	4 169	42 036	637 683	16 128	851 190
Przeniesienie wyniku za rok 2017	-	-	-	(42 036)	42 036	-	-
Dywidenda do wypłaty	-	-	-	-	(12 200)	-	(12 200)
<i>Różnice kursowe⁽¹⁾</i>	-	-	7 233	-	-	-	7 233
<i>Zysk za okres⁽²⁾</i>	-	-	-	4 300	-	3 193	7 493
Całkowite dochody za okres ⁽¹⁺²⁾	-	-	7 233	4 300	-	3 193	14 726
Stan na 30 czerwca 2018 r.	8 133	143 041	11 402	4 300	667 519	19 321	853 716

Zgodnie z Uchwałą Walnego Zgromadzenia Comarch S.A. z dnia 27 czerwca 2018 r., zysk netto za rok 2017 w kwocie 12 200 023,50 zł przeznaczono do wypłaty jako dywidendę dla akcjonariuszy spoza Grupy. Dywidenda została wypłacona w dniu 31 sierpnia 2018 roku. Wg stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. w pozostałych spółkach Grupy brak jest podstaw do dokonywania wypłat dywidend za rok 2017 do podmiotów spoza Grupy.

*) Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. W związku z powyższym dokonano ustaleń na dzień 1 stycznia 2018 r. różnicy w przychodach z lat poprzednich pomiędzy zasadami stosowanymi poprzednio a zasadami wynikającymi z MSSF 15 (ujętej jako korekta wyniku z lat poprzednich w powiązaniu z międzyokresowymi rozliczeniami przychodów z tytułu kontraktów długoterminowych). Do wyliczenia przedmiotowej różnicy zastosowano niższą metodologię: ustalono kontrakty znajdujące się w trakcie realizacji na 31 grudnia 2017 r. a w odniesieniu do tych kontraktów dokonano przeliczenia przychodów ze sprzedaży wg MSSF 15 za cały okres ich realizacji, tj. od dnia rozpoczęcia do 31 grudnia 2017 r. Wpływ opisanych zmian na zysk netto H1 2017 wyniósł 16 092 tys. zł.

V. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

	6 miesięcy 2018	6 miesięcy 2017
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk netto	7 493	29 066
Korekty razem	(4 826)	22 092
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	2 660	1 983
Amortyzacja	36 411	31 745
Zysk (strata) z tytułu różnic kursowych	(835)	(1 035)
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 563	1 368
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	(11 297)	(9 636)
Zmiana stanu zapasów	(15 006)	(22 709)
Zmiana stanu należności	(30 095)	69 873
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	11 616	(49 561)
Inne korekty	157	64
Zysk netto pomniejszony o korekty razem	2 667	51 158
Zapłacony podatek dochodowy	(8 891)	(10 790)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(6 224)	40 368
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(36 700)	(69 962)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 406	9 647
Nabycie wartości niematerialnych	(10 868)	(9 799)
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w nieruchomości oraz WNIP	3	2
Wydatki na inwestycje w nieruchomości	(430)	(739)
Wydatki na nabycie aktywów finansowych	-	(6 305)
Udzielone pożyczki	(11 150)	(374)
Spłata udzielonych pożyczek	9 100	30
Odsetki	214	144
Inne wydatki na aktywa finansowe	-	-
Inne wpływy z aktywów finansowych	3 750	5 473
Inne wpływy inwestycyjne	-	-
Inne wydatki inwestycyjne	(89)	(138)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(44 764)	(72 021)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu emisji kapitału	-	-
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	33 153	56 155
Spłata kredytów i pożyczek	(23 685)	(19 180)
Odsetki od kredytu	(1 876)	(1 464)
Odsetki od pożyczek otrzymanych	-	(83)
Udzielenie pożyczek	(1 123)	-
Wpływy z tytułu spłaty udzielonych pożyczek	733	-
Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek	42	-
Pozostałe odsetki i inne wydatki	(303)	(218)
Płatności zobowiązań z tyt. umów leasingu finansowego	(91)	(85)
Inne wpływy finansowe	314	408
Inne wydatki finansowe	-	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	7 164	35 533
Zmiana środków pieniężnych netto	(43 824)	3 880

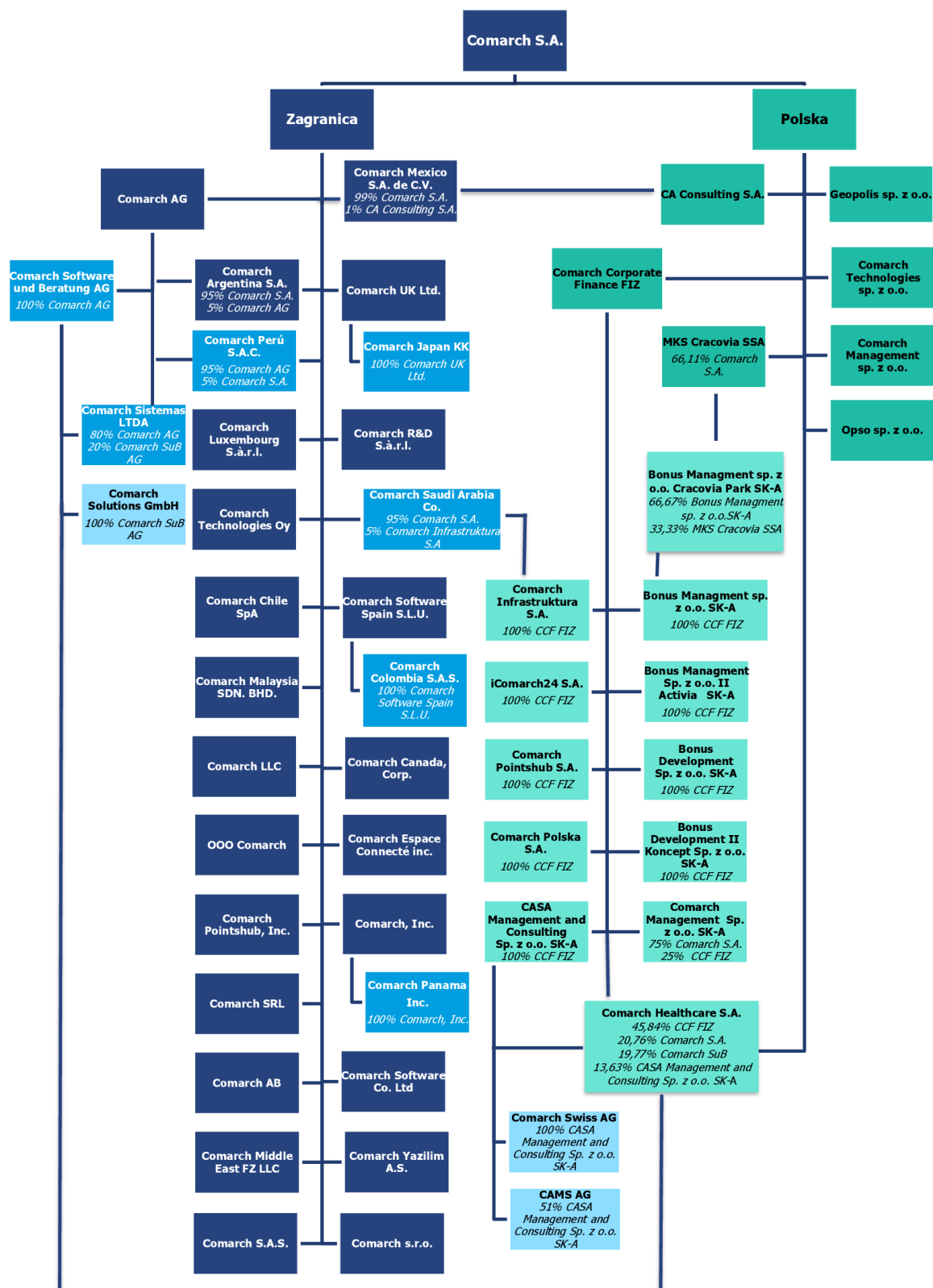
Środki pieniężne na początek okresu	207 925	235 825
Dodatnie (ujemne) różnice kursowe w środkach pieniężnych	4 938	(9 867)
Środki pieniężne na koniec okresu	169 039	229 838
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	4 165	3 550

VI. Informacja dodatkowa

1. Informacje o strukturze i działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiągniętych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1. Struktura kapitałowa Grupy Comarch

- 100% Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej.

Na dzień 30 czerwca 2018 roku jednostkami stowarzyszonymi z jednostką dominującą są:

- SoInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (16,10% głosów przypada na CCF FIZ, 11,27% głosów przypada na Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A),
- Metrum Capital S.A. (15,79% głosów przypada na Comarch S.A., 31,58% głosów przypada na CAMS AG),
- Thanks Again LLC z siedzibą w Tyrone, GA, USA (42,5% głosów przypada na Comarch Pointshub, Inc.).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

1.2. Struktura działania Grupy Comarch

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca:

- Jednostka dominująca Comarch S.A. pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je,
- Spółki Comarch AG, Comarch S.A.S., Comarch R&D S.à r.l., Comarch Luxembourg S.à r.l., Comarch Inc., Comarch Panama Inc., Comarch Canada, Corp., Comarch Middle East FZ-LLC, Comarch LLC, OOO Comarch, Comarch Technologies Oy, Comarch UK Ltd., Comarch Chile SpA, Comarch Sistemas LTDA, Comarch Software Spain S.L.U., Comarch Yazilim A.S., Comarch SRL, Comarch Espace Connecté Inc., Comarch Malaysia SDN. BHD., Comarch AB, Comarch Argentina S.A., Comarch Colombia S.A.S., Comarch Peru S.A.C., Comarch Japan KK, Comarch Saudi Arabia Co., Comarch Mexico S.A. de C.V. i Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd pozyskują kontrakty informatyczne na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części,
- Spółka Comarch Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania ERP oraz integratorem systemów informatycznych. Comarch Solutions GmbH prowadzi działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki Comarch Software und Beratung AG,
- Comarch Swiss AG zajmuje się sprzedażą i wdrażaniem rozwiązań informatycznych Comarch (zwłaszcza w obszarach ERP i ECM) na rynku szwajcarskim,
- Comarch Polska S.A. pozyskuje kontrakty informatyczne na rynku krajowym głównie w sektorze publicznym i realizuje je w całości lub w części,
- Comarch Technologies sp. z o.o. odpowiada za rozwój technologii związanych z projektowaniem i produkcją urządzeń elektronicznych oraz związanego z nimi oprogramowania,
- CA Consulting S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na świadczeniu usług informatycznych i consultingowych na rzecz Comarch S.A. oraz klientów spoza Grupy Comarch,
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty prowadzi działalność inwestycyjną (poprzez swoje spółki zależne) w zakresie nowych technologii i usług, a także działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym,
- Comarch Management sp. z o.o., Comarch Management sp. z o.o. SK-A, CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A, CAMS AG, Bonus Management sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A, Comarch Pointshub, Inc. prowadzą działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym oraz związaną z informatyką,
- Przedmiotem działalności Bonus Development sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Development sp. z o.o. II Concept SK-A jest działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości,
- Comarch Healthcare S.A. wytwarza i sprzedaje oprogramowanie związane z medycyną, urządzenia medyczne oraz świadczy usługi medyczne i diagnostyczne, a także wytwarza i dostarcza kompleksowe rozwiązania informatyczne dla sektora medycznego,
- Comarch Pointshub S.A. prowadzi działalność z zakresu Smart City,
- Comarch Infrastruktura S.A. prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych,

- iComarch24 S.A. prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości oraz handlu elektronicznego, świadczy również usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch,
- Geopolis sp. z o.o. wdraża zintegrowane systemy GIS w jednostkach administracji publicznej,
- MKS Cracovia SSA prowadzi działalność sportową i w zakresie krzewienia kultury fizycznej,
- „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie sportu, odnowy biologicznej i rekreacji,
- Opso sp. z o.o. prowadzi działalność gastronomiczną,
- Spółka Comarch s.r.o. nie prowadzi obecnie działalności operacyjnej.

1.3. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w I półroczu 2018 roku

W dniu 22 marca 2018 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Healthcare S.A. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego o 2 mln PLN, tj. z 10 114 806,00 PLN do 12 114 806,00 PLN. Comarch Software und Beratung AG objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 2 mln akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN i cenie emisyjnej 10,00 PLN za jedną akcję. Rejestracja podwyższenia nastąpiła 6 lipca 2018.

W dniu 11 maja 2018 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch Management Sp. z o.o. o kwotę 100 000 PLN, tj. z kwoty 300 000 PLN do kwoty 400 000 PLN.

W dniu 13 kwietnia 2018 r. została zarejestrowana spółka zależna Comarch Mexico S.A. de C.V. o kapitale zakładowym 500 000 MXN składającym się z 500 akcji o wartości 1 000 MXN każda. Spółka Comarch S.A. posiada 495 akcji, czyli 99% udziałów i głosów w spółce Comarch Mexico S.A. de S.V. a CA Consulting S.A. posiada 5 akcji, czyli 1% udziałów i głosów w spółce.

1.4. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu

W dniu 6 lipca 2018 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch Healthcare S.A. o kwotę 2 mln PLN, tj. z kwoty 10 114 806,00 PLN do kwoty 12 114 806,00 PLN. Comarch Software und Beratung AG objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 2 mln akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN.

W dniu 2 lipca 2018 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Japan KK podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego o 10 mln JPY, tj. z 5 mln JPY do 15 mln JPY. Comarch UK objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 200 akcji o wartości nominalnej 50 000 JPY. Do dnia publikacji niniejszego raportu powyższe podwyższenie kapitału nie zostało zarejestrowane.

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości

Niniejsze niezbadane Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy („Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”) obejmujące okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2018 roku wraz z danymi porównywalnymi, zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości („MSR”) 34, oraz zgodnie z odpowiednimi standardami rachunkowości mającymi zastosowanie do śródrocznej sprawozdawczości finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi w czasie przygotowywania niniejszego Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Niniejsze Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe obejmujące okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2018 roku nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie ze zbadanym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym Grupy Kapitałowej Comarch sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), zawierającym noty („Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe sporządzone według MSSF”) za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Zasady rachunkowości oraz metody wyliczeń przyjęte do przygotowania Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego obejmującego okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2018 roku są spójne z zasadami opisanymi w zbadanym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Comarch sporządzonym według MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (Nota 2 oraz Nota 3 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Comarch sporządzonego według MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku).

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe obejmujące okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2018 roku składa się ze skonsolidowanego bilansu, skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego zestawienia całkowitych dochodów, zestawienia zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych, skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych oraz wybranych not objaśniających.

W śródrocznym sprawozdaniu finansowym uwzględnia się bądź odracza koszty powstające w roku finansowym nierównomiernie tylko wtedy, gdy powyższe koszty powinny zostać uwzględnione bądź odroczone w czasie na koniec danego roku obrotowego.

Niniejsze Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe obejmujące okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2018 roku zostało przygotowane w tysiącach PLN i zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 31 sierpnia 2018 roku.

Zmiany do istniejących standardów do zastosowania po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2018 rok

- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie

Grupa zastosowała MSSF 15 po raz pierwszy w sprawozdaniu za okres I kwartału 2018 r. Wynikające z zastosowania skutki korekt wyniku z lat poprzednich oraz wyniku roku 2017 zaprezentowane są w bilansie na 31 grudnia 2017 r., zestawieniu zmian w kapitałach oraz nocie [3.11](#). Dla celów porównawczych dokonano przekształcenia danych na 30 czerwca 2017 r. według zasad wynikających z MSSF 15.

Skutki zmian MSSF15	1 styczeń 2017	31 marca 2017	30 czerwiec 2017	31 grudnia 2017
Aktywa				
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	882	3 805	4 312	6 537
Razem	882	3 805	4 312	6 537

Pasywa

Niepodzielony wynik finansowy	(50 432)	(50 432)	(50 432)	(50 432)
Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych	51 314	40 852	38 652	34 379
Zysk netto za okres bieżący (w RZiS pozycja przychody ze sprzedaży)	-	13 385	16 092	22 590
Razem	882	3 805	4 312	6 537

W dniu 8 grudnia 2016 roku w wyniku dokonanego przeglądu MSSF wprowadzono drobne poprawki do następujących 3 standardów:

- **MSSF 1 Śródroczna sprawozdawczość finansowa**, w zakresie usunięcia kilku zwolnień przewidzianych w tym standardzie, które nie mają już zastosowania,
- **MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach**, w zakresie doprecyzowania wymogów odnośnie ujawnień informacji na temat udziałów niezależnie od tego czy są one traktowane jako przeznaczone do sprzedaży, **przekazania w formie dywidendy i działalność zaniechana, czy też nie**,
- **MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach**, w zakresie momentu, w którym jednostki o charakterze inwestycyjnym (np. *venture capital*) mogą zdecydować o wyborze sposobu wyceny udziałów w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach w wartości godziwej, a nie metodą praw własności.

Mają one zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. (za wyjątkiem poprawek do MSSF 12, które obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później) lub później.

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),

Grupa zastosowała MSSF 9 po raz pierwszy w sprawozdaniu za okres I kwartału 2018 r. Wpływ zastosowania MSSF 9 na sprawozdanie skonsolidowane spółki po przeprowadzeniu analizy jest nieistotny.

- **Zmiany w MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji** Zmiany w MSSF 2 zostały opublikowane w dniu 20 czerwca 2016 roku i mają one zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Celem zmian w standardzie było doprecyzowanie sposobu ujmowania niektórych rodzajów transakcji płatności na bazie akcji.
- **Zmiany w MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” w MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** opublikowane w dniu 12 września 2016 roku. Mają one zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.
- **Zmiana w MSR 40 Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnych** Zmiana w MSR 40 została opublikowana w dniu 8 grudnia 2016 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.

Ww. zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy za półrocze 2018 roku poza opisanymi powyżej.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy oraz zmiany do standardów zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 16 Leasing** Nowy standard został opublikowany w dniu 13 stycznia 2016 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później i dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie (ale pod warunkiem równoczesnego zastosowania MSSF 15).

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie standardu. Zarząd Spółki Dominującej informuje, że zastosowanie MSSF 16 będzie miało w przyszłości wpływ na kwoty i ujawnienia prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej. W odniesieniu do MSSF 16 aktualnie nie ma jeszcze możliwości przedstawienia wiarygodnych danych szacunkowych dotyczących jego oddziaływania na sprawozdanie finansowe.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowych interpretacji, które według stanu na dzień publikacji raportu nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE.

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14),
- **MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe**, opublikowany w dniu 18 maja 2017,
- Zmiany w **MSSF 10 i MSR 28: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem opublikowane** w dniu 11 września 2014 roku (wstrzymany proces przyjęcia do stosowania przez kraje UE),
- **KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej a wynagrodzenie zaliczkowe**, opublikowana w dniu 8 grudnia 2016 roku,
- **KIMSF 23 Niepewność w zakresie sposobów ujmowania podatku dochodowego**, opublikowana 7 czerwca 2017 roku,
- **Zmiana w MSSF 9: Przedpłaty z ujemną rekompensatą**, opublikowana 12 października 2017 roku,
- **Zmiana w MSR 28: Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach**, opublikowana 12 października 2017 roku,
- **Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2015-2017) opublikowane w dniu 12 grudnia 2017 roku,**
- **Zmiany w MSR 19: Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu** opublikowane w dniu 7 lutego 2018 roku.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE. Według szacunków jednostki dominującej zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według **MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i**

wycena” nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 6 miesięcy 2018 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

Nazwa spółki	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział Comarch S.A. w kapitale zakładowym
Comarch S.A.	Jednostka dominująca	Pełna	
Comarch AG	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Sistemas LTDA	Jednostka zależna	Pełna	80% w posiadaniu Comarch AG, 20% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG
Comarch Peru S.A.C.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch AG, 5% w posiadaniu Comarch S.A.
Comarch Software und Beratung AG	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch AG
Comarch Solutions GmbH	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG
Comarch S.A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch R&D S.à r.l.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Luxembourg S.à r.l.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Panama Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Inc.
Comarch Canada, Corp.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Espace Connecté Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Middle East FZ-LLC	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch LLC	Jednostka zależna	Pełna	100%
OOO Comarch	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	Jednostka zależna	Pełna	100%

Comarch Technologies Oy	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch UK Ltd.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Japan KK	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch UK
Comarch Chile SpA	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Software Spain S.L.U.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Colombia S.A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Software Spain S.L.U.
Comarch Yazilim A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch SRL	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Malaysia SDN. BHD.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch s.r.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Pointshub, Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch AB	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Argentina S.A.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch S.A., 5% w posiadaniu Comarch AG
Comarch Saudi Arabia Co.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch S.A., 5% w posiadaniu Comarch Infrastruktura S.A.
Comarch Mexico S.A. de C.V.	Jednostka zależna	Pełna	99% w posiadaniu Comarch S.A., 1% w posiadaniu CA Consulting S.A.
Comarch Technologies sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
CA Consulting S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Geopolis sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Management sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Corporate Finance Fundusz	Jednostka	Pełna	100% ogólnej liczby

Inwestycyjny Zamknięty	zależna		certyfikatów inwestycyjnych,
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	26,45% w posiadaniu Comarch S.A., 8,82% w posiadaniu CCF FIZ, 64,73% akcji nabytych w celu umorzenia przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus MANAGEMENT sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	Jednostka zależna	Pełna	50% w posiadaniu Bonus Management sp. z o.o. SK-A, 50% w posiadaniu MKS Cracovia SSA
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Healthcare S.A.	Jednostka zależna	Pełna	45,84% w posiadaniu CCF FIZ 20,76% w posiadaniu Comarch S.A., 19,77% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG, 13,63% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA
Comarch Polska S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Pointshub S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Infrastruktura S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
iComarch24 S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Swiss AG	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
CAMS AG	Jednostka zależna	Pełna	51% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
Opso sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
MKS Cracovia SSA	Jednostka zależna	Pełna	66,11%

3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1. Sprawozdawczość wg segmentów za 6 miesięcy 2018 roku

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe, a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych w tym również produkcja oprogramowania dla medycyny oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie świadczenia usług medycznych (dalej jako „Segment Medycyna”).

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzieleniem rynku DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych.

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Rejon DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), Pozostałe kraje. Segment Sport, Segment Inwestycje i Segment Medycyna prowadzą działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej.

Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W ciągu 6 miesięcy 2018 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch.

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiąganych przez Grupę Kapitałową Comarch na przestrzeni roku 2017 przedstawiał się następująco: 22% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 22% w drugim kwartale, 24% w trzecim kwartale oraz 32% w czwartym kwartale. Na przestrzeni roku 2018 Spółka spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do tego z 2017 roku.

Grupa zwraca uwagę, że dane porównawcze za pierwsze półrocze 2018 roku zostały zmodyfikowane w związku z zastosowaniem z dniem 1 stycznia 2018 roku zasad wynikających z MSSF 15.

6 miesięcy 2017	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu–sprzedaż klientom zewnętrznym	282 241	128 254	108 394	3 280	19 969	6 024	-	548 162
<i>w tym:</i>								
Przychody ze sprzedaży:	261 209	125 642	105 614	280	9 547	4 865	-	507 157
<i>na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT</i>	58 334	34 200	23 684	-	-	-	-	116 218
<i>na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość</i>	65 202	17 222	8 121	-	-	-	-	90 545
<i>na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi</i>	26 072	7 492	56 427	-	-	-	-	89 991
<i>na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities</i>	38 467	13 049	15 675	-	-	-	-	67 191
<i>na rzecz klientów z Sektora Publicznego</i>	17 861	3 459	1 698	-	-	-	-	23 018
<i>na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw</i>	52 337	50 220	-	-	-	-	-	102 557
<i>na rzecz klientów z sektora Medycyna</i>	1 820	-	-	-	-	4 865	-	6 685
<i>na rzecz pozostałych klientów</i>	1 116	-	9	280	9 547	-	-	10 952
<i>pozostałe przychody operacyjne</i>	35	2 406	2 024	775	10 480	344	-	16 064
<i>przychody finansowe</i>	20 997	206	756	2 225	(58)	815	-	24 941
Przychody segmentu–sprzedaż pozostałym segmentom	103 445	17 366	14 435	3 270	4 413	964	(143 893)	-
Przychody segmentu ogółem*	385 686	145 620	122 829	6 550	24 382	6 988	(143 893)	548 162
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	251 724	124 957	114 699	36	13 237	6 778	-	511 431
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	103 444	17 366	14 435	3 271	4 413	964	(143 893)	-
Koszty segmentu ogółem*	355 168	142 323	129 134	3 307	17 650	7 742	(143 893)	511 431
Podatek bieżący	(78)	(1 756)	(2 961)	(55)	(1 235)	-	-	(6 085)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	(3 359)	3 757	(947)	3	949	-	-	403
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	122	-	(2 105)	-	-	-	-	(1 983)
Wynik netto	27 203	5 298	(12 318)	3 191	6 446	(754)	-	29 066
<i>w tym:</i>								
<i>wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	27 203	5 298	(12 318)	3 180	4 262	(754)	-	26 871
<i>wynik przypadający udziałom niedającym kontroli</i>	-	-	-	11	2 184	-	-	2 195

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja w okresie 6 miesięcy 2017 roku przedstawiają się następująco:

30 czerwca 2017 / 6 miesięcy 2017

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	Rejon DACH	Pozostałe kraje				
Aktywa	798 361	194 097	224 993	147 149	61 548	12 079	1 438 227
Zobowiązania	395 432	79 881	88 114	36 043	16 580	3741	619 791
Wydatki inwestycyjne	49 203	11 999	24 130	1675	297	13	87 317
Amortyzacja	19 188	7 245	1 400	775	1 747	1 390	31 745

6 miesięcy 2018	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu–sprzedaż klientom zewnętrznym	325 863	131 951	108 232	3 358	24 111	4 911	-	598 426
<i>w tym:</i>								
Przychody ze sprzedaży:	339 758	131 206	110 840	4 936	11 668	5 600	-	604 008
<i>na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT</i>	53 608	36 172	38 720	-	-	-	-	128 500
<i>na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość</i>	69 983	17 333	7 757	-	-	-	-	95 073
<i>na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi</i>	25 376	16 152	50 884	-	-	-	-	92 412
<i>na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities</i>	36 858	11 578	11 766	4 728	-	-	-	64 930
<i>na rzecz klientów z Sektora Publicznego</i>	73 281	4 540	1 700	-	-	-	-	79 521
<i>na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw</i>	69 301	45 430	-	-	-	-	-	114 731
<i>na rzecz klientów z sektora Medycyna</i>	8 933	-	-	-	-	5 600	-	14 533
<i>na rzecz pozostałych klientów</i>	2 418	1	13	208	11 668	-	-	14 308
<i>pozostałe przychody operacyjne</i>	1 469	943	564	30	12 164	163	-	15 333
<i>przychody finansowe</i>	(15 364)	(198)	(3 172)	(1 608)	279	-852	-	(20 915)
Przychody segmentu–sprzedaż pozostałym segmentom	173 850	17 409	15 180	3 776	4 357	1 052	(215 624)	-
Przychody segmentu ogółem*	499 713	149 360	123 412	7 134	28 468	5 963	(215 624)	598 426
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	305 636	127 729	123 972	4 029	15 194	7 782	-	584 342
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	173 851	17 409	15 180	3 776	4 357	1 051	(215 624)	-
Koszty segmentu ogółem*	479 487	145 138	139 152	7 805	19 551	8 833	(215 624)	584 342
Podatek bieżący	(4 109)	(2 239)	(1 931)	(272)	-	-	-	(8 551)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	1 100	1 579	1 415	55	471	-	-	4 620
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	(333)	-	(2 327)	-	-	-	-	(2 660)
Wynik netto	16 884	3 562	(18 583)	(888)	9 388	(2 870)	-	7 493
<i>w tym:</i>								
<i>wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	16 884	3 562	(18 583)	(886)	6 193	(2 870)	-	4 300
<i>wynik przypadający udziałom niedającym kontroli</i>	-	-	-	(2)	3 195	-	-	3 193

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz w okresie 6 miesięcy 2018 roku przedstawiają się następująco:

30 czerwca 2018 / 6 miesięcy 2018

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	Rejon DACH	Pozostałe kraje				
Aktywa	917 351	205 387	239 469	138 242	71 117	8 194	1 579 760
Zobowiązania	479 959	84 524	105 032	34 271	20 416	1 842	726 044
Wydatki inwestycyjne	31 377	7 384	5 116	11 889	3 009	462	59 237
Amortyzacja	22 142	7 967	1 658	957	2 264	1 423	36 411

Podział przychodów ze sprzedaży, aktywów oraz wydatków inwestycyjnych ogółem wg segmentów geograficznych jest zaprezentowany poniżej.

Przychody ze sprzedaży podstawowej- według lokalizacji działalności

	6 miesięcy 2018	%	6 miesięcy 2017	%
Kraj /Polska/	361 962	59,9	275 901	54,4%
Rejon DACH	131 206	21,7	125 642	24,8%
Pozostałe kraje	110 840	18,4	105 614	20,8%
Razem	604 008	100,0	507 157	100,0%

Suma aktywów – według lokalizacji działalności

	30 czerwca 2018 r.	%	31 grudnia 2017 r.	%
Kraj /Polska/	1 134 882	71,8	1 048 264	69,5
Rejon DACH	205 387	13,0	202 412	13,4
Pozostałe kraje	239 491	15,2	257 776	17,1
Razem	1 579 760	100,0	1 508 452	100,0

Wydatki inwestycyjne – według lokalizacji działalności

	6 miesięcy 2018	%	12 miesięcy 2017	%	6 miesięcy 2017	%
Kraj /Polska/	46 737	78,9	111 187	72,4	50 570	57,9
Rejon DACH	7 384	12,5	16 157	10,5	11 999	13,7
Pozostałe kraje	5 116	8,6	26 384	17,1	24 748	28,4
Razem	59 237	100,0	153 728	100,0	87 317	100,0

3.2. Rzeczowe aktywa trwałe

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Grunty, budynki i budowle	392 691	324 518
Środki transportu i urządzenia	126 845	109 000
Środki trwałe w budowie	22 765	110 381
Pozostałe	12 510	12 760
Zaliczki na środki trwałe w budowie	88	179
Razem	554 899	556 838

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Na dzień 30 czerwca 2018 roku własnością Grupy jest siedem budynków biurowych położonych w Krakowie w Specjalnej Strefie Ekonomicznej o powierzchni całkowitej 83 500 m², dwa budynki biurowe położone w Warszawie o powierzchni całkowitej 2 582 m², budynki biurowe w Łodzi (w tym nowoczesny budynek biurowy o powierzchni całkowitej 9 906,20 m², oddany do użytkowania w 2017 roku), budynek biurowy i oddane do użytkowania w I półroczu 2018 r. data center w Lille oraz budynek biurowy i data center w Dreźnie. Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 2,01 ha. Środki trwałe w budowie na dzień 30 czerwca 2018 roku obejmują głównie nakłady związane z inwestycjami na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, polegającymi na wykonaniu dodatkowych prac w budynku biurowym SSE 7 (kwota 5 182 tys. PLN), nakłady na modernizację budynków w Bonus Management sp. z o.o. SKA w kwocie 5 577 tys. PLN oraz nakłady na zakup nie przyjętego jeszcze do użytkowania sprzętu komputerowego.

Spółka zależna Comarch Healthcare S.A. rozpoczęła w I kwartale 2012 roku prowadzenie działalności diagnostycznej i medycznej (Centrum Medyczne iMed24) i rozpoczęła użytkowanie sprzętu diagnostycznego i medycznego zakupionego w 2011 roku. Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość księgowa tego sprzętu wynosi 1 860 tys. PLN.

Grupa na podstawie umowy zawartej w dniu 18 marca 2016 roku pomiędzy Comarch S.A., a firmą Budimex S.A. zrealizowała VI etap inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy było wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku wynosi 27 736 m². W dniu 30 października 2017 r. został podpisany aneks do ww. umowy ([RB-20-2017](#)), w którym planowany termin zakończenia inwestycji został wydłużony do 31 grudnia 2017 roku. Prace objęte pierwotnym zakresem umowy zostały wykonane do dnia 31 grudnia 2017 r., natomiast w dniu 25 stycznia 2018 roku został podpisany aneks do ww. umowy ([RB-3-2018](#)), zlecający Wykonawcy

prace dodatkowe związane z budynkiem SSE7. W rezultacie, kwota kontraktu uległa zwiększeniu o 2 721 tys. PLN do poziomu 69 999 tys. PLN. Prace dodatkowe zostaną zakończone w trzecim kwartale 2018 roku. Budynek biurowy nabyty w Lille przez Comarch S.A.S. został dostosowany do funkcji biurowej i stanowi obecnie siedzibę spółki. W dniu 15 marca 2016 roku została zawarta umowa pomiędzy Comarch S.A.S., spółką zależną Comarch S.A. oraz SNC-LAVALIN S.A.S. na realizację inwestycji budowlanej w Lille we Francji. Przedmiotem umowy była przebudowa budynku magazynowego na data center pod adresem 17 Rue Paul Langevin w Lezennes. Wartość umowy wynosiła 7 553 tys. EUR netto, tj. 32 943 tys. PLN, wg kursu EUR na dzień 30 czerwca 2018 roku. Prace zostały zakończone w drugim kwartale 2018 roku.

3.3. Nieruchomości inwestycyjne

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Grunty	3 234	2 875
Budynki	26 999	12 482
Razem	30 233	15 357

Na dzień 30 czerwca 2018 roku nieruchomości inwestycyjne obejmują zabudowane nieruchomości zlokalizowane w Krakowie, wykorzystywane na cele wynajmu podmiotom spoza Grupy oraz grunty położone w Krakowie, nabyte w celu budowy obiektów przeznaczonych na wynajem dla podmiotów spoza Grupy oraz nieruchomość zlokalizowaną w Kostrzynie wynajmowaną podmiotom spoza Grupy.

3.4. Wartość firmy

Obejmuje wartość firmy ustaloną przy nabywaniu udziałów następujących spółek:

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Comarch Kraków	99	99
CDN Comarch	1 227	1 227
Comarch AG	1 900	1 900
Comarch, Inc.	58	58
Comarch Software und Beratung AG	29 038	29 038
Comarch Swiss AG	8 413	8 413
Geopolis sp. z o.o.	1 462	1 462
Razem	42 197	42 197

Test na utratę wartości przeprowadzony został na dzień 31 grudnia 2017 roku, według metodologii zastosowanej i szczegółowo opisanej w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2017. Nie stwierdzono utraty wartości.

3.5. Pozostałe wartości niematerialne

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Koszty zakończonych prac rozwojowych	239	335
Prawo wieczystego użytkowania	38 617	39 312
Koncesje, licencje i oprogramowanie	15 274	15 355
Inne	6 412	8 317
Zaliczki na WNiP	-	-
Razem	60 542	63 319

Inne wartości niematerialne obejmują wycenę zaliczonych do wartości niematerialnych aktywów związanych z kartami zawodników w MKS Cracovia SSA w kwocie 6 412 tys. PLN.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA o wartości 31 650 tys. PLN jest traktowane jako wartość niematerialna o nieokreślonym okresie użytkowania i nie jest amortyzowane. Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, od których zależałoby przedłużenie tego prawa. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela Klubu, czyli gminy Kraków.

3.6. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku Grupa posiada inwestycje w jednostkach stowarzyszonych.

Stan na 1 stycznia 2017 r.	14 395
Udział w wyniku SoInteractive S.A.	125
Udział w wyniku w Metrum Capital S.A.	(4)
Udzielenie i spłaty pożyczki dla SoInteractive S.A.	222
Udział w wyniku Thanks Again LLC	(2 104)
Stan na 30 czerwca 2017 r.	12 634
Stan na 1 stycznia 2017 roku	14 395
Udział w wyniku SoInteractive S.A.	(111)
Objęcie akcji i udział w wyniku w Metrum Capital S.A.	(14)
Spłata pożyczki dla SoInteractive S.A.	(80)
Objęcie akcji i udział w wyniku Thanks Again LLC	(2 957)
Stan na 31 grudnia 2017 roku	11 233
Stan na 1 stycznia 2018 roku	11 233
Udział w wyniku SoInteractive S.A.	(331)
Udział w wyniku w Metrum Capital S.A.	(2)
Udzielenie i spłaty pożyczki dla SoInteractive S.A.	640
Udział w wyniku Thanks Again LLC	(2 318)
Stan na 30 czerwca 2018 r.	9 222

Wykazane na dzień 30 czerwca 2018 roku inwestycje w jednostkach stowarzyszonych obejmują nabyte przez CCF FIZ i Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A udziały i akcje w spółce SoInteractive S.A. stanowiące 42,98% akcji (27,37% w głosach na WZA spółki), akcje w spółce Metrum Capital S.A., w której Comarch S.A. objął 21,43% kapitału zakładowego (15,79% w głosach na WZA spółki), a spółka CAMS AG objęła 42,86% kapitału zakładowego (31,58% w głosach na WZA spółki) o łącznej zerowej wartości, udziały w spółce Thanks Again LLC, w której Comarch Pointshub, Inc. objął 42,50% kapitału zakładowego (42,50% w głosach na WZA spółki) o wartości 8 452 tys. PLN

(wartość nominalna objętych udziałów 30 831 tys. PLN pomniejszona o udziały w wyniku bieżącym z lat 2015-2018 oraz o aktualizację wartości udziałów) oraz pożyczki udzielone spółce SoInteractive S.A. przez Comarch Infrastruktura S.A w kwocie 770 tys. PLN.

3.7. Pochodne instrumenty finansowe

a) Aktywa

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	3 508	11 316
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	-	104
	3 508	11 420
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>3 175</i>	<i>8 516</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>333</i>	<i>2 904</i>

b) Zobowiązania

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	3 298	426
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	1 062	819
	4 360	1 245
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>2 498</i>	<i>509</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>1 862</i>	<i>736</i>

Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward zawarte w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut. Na dzień 30 czerwca 2018 roku ww. instrumenty zostały wycenione w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej, a zmiany w wycenie zostały odniesione na wynik z operacji finansowych. Łączna wartość netto kontraktów forward otwartych na dzień 30 czerwca 2018 roku wyniosła 46 800 tys. EUR, 12 200 tys. USD.

Spółka Comarch S.A. w dniu 24 października 2013 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 30 września 2013 roku w Banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 5 lat, tj. do 31 października 2018 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi minus 37 tys. PLN.

Spółka Comarch S.A. w dniu 27 czerwca 2014 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla nieodnawialnego kredytu obrotowego zaciągniętego w dniu 4 stycznia 2013 roku w Banku Zachodnim WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 5 lat, tj. do 28 czerwca 2019 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi minus 60 tys. PLN.

Spółka Comarch S.A. w dniu 9 lipca 2014 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w czerwcu 2006 roku w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta

została na okres 10 lat, tj. do dnia 29 lipca 2024 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi minus 427 tys. PLN.

W dniu 23 października 2015 roku, spółka Comarch S.A. zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 4 grudnia 2013 roku w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 8 lat, tj. do 30 listopada 2023 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi minus 283 tys. PLN.

Spółka Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2017 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu długoterminowego udzielonego w maju 2016 roku przez Bank Handlowy w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została do dnia 30 września 2019 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi minus 5 tys. PLN.

Spółka Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2017 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w maju 2016 roku przez Bank Handlowy w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została do dnia 29 lutego 2028 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi 217 tys. PLN.

W dniu 27 listopada 2017 roku, spółka Bonus Development Sp. z o.o. SKA zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 29 czerwca 2015 roku w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na cały okres kredytowania, tj. do 31 maja 2030 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi 33 tys. PLN.

3.8. Odroczonego podatek dochodowy

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
Różnice przejściowe	16 495	12 591
Aktywa z tytułu straty podatkowej	10 066	9 783
Aktywa z tytułu działalności w SSE	7 580	8 863
Razem	34 141	31 237
<i>Odniesione na wynik</i>	<i>34 141</i>	<i>31 237</i>

W okresie dwóch kwartałów 2018 roku Grupa rozwiązała częściowo utworzone na 31 grudnia 2017 r. aktywo z tytułu działalności strefowej w wysokości 1 283 tys. PLN stosownie z wysokością osiągniętego dochodu strefowego w I półroczu roku 2018. Aktywo to będzie rozwiązywane na przestrzeni roku 2018 w proporcji do osiąganego dochodu strefowego.

Comarch S.A. posiada aktualnie cztery zezwolenia na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie:

- uzyskane w roku 2007, pierwotnie z okresem ważności do 31 grudnia 2017 roku, aktualnie zgodnie z Decyzją Ministerstwa Rozwoju i Finansów z dnia 18 października 2017 r. zmienione na nieokreślony termin obowiązywania;
- uzyskane w roku 2013, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w lutym 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w marcu 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.

Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 roku Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 roku termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 30 czerwca 2018 roku stanowi aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Ulga inwestycyjna z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 1999 została w całości wykorzystana (jego okres ważności upłynął 31 grudnia 2017 r.). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2007 roku wynosi na dzień 30 czerwca 2018 roku 16 275 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2013 roku wynosi na dzień 30 czerwca 2018 roku 28 929 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w marcu 2016 roku dotyczącego inwestycji w budynek biurowy SSE7 w Krakowie wynosi na dzień 30 czerwca 2018 roku 22 759 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

W okresie pierwszego półrocza 2018 roku Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa z 31 grudnia 2017 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 1 721 tys. PLN oraz dokonała utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 5 625 tys. PLN, a także utworzenia aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie +283 tys. PLN. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto w okresie sprawozdawczym wyniósł +2 904 tys. PLN.

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Rezerwa na podatek odroczony		
Różnice przejściowe	14 536	16 152
Rezerwa z tytułu wyceny nieruchomości MKS Cracovia SSA	5 430	5 430
Rezerwa z tytułu wyceny certyfikatów CCF FIZ	22 280	22 380
Razem	42 246	43 962
<i>Odniesione na kapitał</i>	<i>5 430</i>	<i>5 430</i>
<i>Odniesione na wynik finansowy</i>	<i>36 816</i>	<i>38 532</i>

W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w pierwszym półroczu 2018 roku zmniejszenia utworzonej w latach poprzednich rezerwy w kwocie 100 tys. PLN. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczony z tytułu różnic przejściowych w kwocie 2 684 tys. PLN i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 4 300 tys. PLN. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto pierwszego półrocza 2018 wyniósł +1 716 tys. PLN.

Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały wzrost wyniku o 4 620 tys. PLN.

W odniesieniu do spółki Comarch Healthcare S.A. mimo występowania straty podatkowej nie tworzono z tego tytułu aktywa na podatek odroczony ze względu na brak możliwości dokonania wiarygodnych szacunków co do możliwości wykorzystania istniejącej straty podatkowej z lat ubiegłych. W spółce MKS Cracovia SSA, nie utworzono aktywa z tego tytułu, ze względu na brak możliwości wiarygodnego określenia, czy możliwe będzie wykorzystanie w przyszłości pozostałego jeszcze limitu straty podatkowej z lat ubiegłych.

3.9. Zapasy

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Materiały i surowce	1 543	1 273
Produkcja w toku	100 845	87 838
Towary	27 522	25 078
Produkty gotowe	1 758	150
Zaliczki na towary	835	628
Razem	132 503	114 967

Koszt zapasów ujęty w pozycji „koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” wyniósł 221 866 tys. PLN (6 miesięcy 2018), 333 918 tys. PLN (12 miesięcy 2017), 158 257 tys. PLN (6 miesięcy 2017).

W okresie 6 miesięcy 2018 roku Grupa Comarch nie utworzyła odpisów aktualizujących wartość towarów i materiałów. Grupa Comarch nie rozwiązała odpisów utworzonych w latach wcześniejszych.

3.10. Należności handlowe oraz pozostałe należności

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Należności handlowe netto	360 376	347 254
<i>Należności handlowe brutto</i>	<i>397 431</i>	<i>376 110</i>
<i>Odpis aktualizujący wartość należności</i>	<i>(37 055)</i>	<i>(28 856)</i>
Należności pozostałe	42 934	19 687
Rozliczenia międzyokresowe czynne	16 588	13 593
Pozostałe rozliczenia	3 191	452
Pożyczki	10 049	7 541
Należności handlowe i pozostałe od podmiotów powiązanych netto	1 492	3 626
<i>Należności handlowe i pozostałe od podmiotów powiązanych brutto</i>	<i>6 682</i>	<i>6 511</i>
<i>Odpis aktualizujący wartość należności</i>	<i>(5 190)</i>	<i>(2 885)</i>
Razem	434 630	392 153
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>434 630</i>	<i>392 153</i>

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej. Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, ponieważ Grupa posiada dużą liczbę klientów. W okresie 6 miesięcy 2018 roku Grupa utworzyła odpisy z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 12 866 tys. PLN oraz rozwiązała utworzone wcześniej odpisy w wysokości 2 372 tys. PLN w związku z uregulowaniem należności. Operacje te ujęto odpowiednio w pozostałych kosztach i przychodach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

3.11. Kontrakty długoterminowe

	6 miesięcy 2018	6 miesięcy 2017
Przychody z zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	16 537	25 946
Przychody z niezakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	128 540	79 280
Efekt rozliczenia zgodnie z MSR 11 niezakończonych kontraktów ujętych w okresie sprawozdawczym	20 689	51 828
Razem	165 766	157 054

Z uwagi, iż Spółka stosuje zasadę ustalania stopnia zaawansowania prac proporcjonalnie do udziału poniesionych kosztów w całości kosztów kontraktu, suma poniesionych kosztów oraz ujętych wyników odpowiada przychodom. Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac. Zmiana stanu rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych ujętych w aktywach i pasywach między 30 czerwca 2017, a 30 czerwca 2018 prezentowana jest poniżej:

	30 czerwca 2018 r.	30 czerwca 2017 r.
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte do dnia bilansowego - wg stopnia zawansowania prac	842 115	510 969
Wystawione faktury	(839 673)	(509 657)
Razem	2 442	1 312

	Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych	Efekt rozliczenia netto
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym			
Wartość na 1 stycznia 2017 r.	39 960	(40 044)	(84)
Korekta stanu na 1 stycznia 2017 r. z tytułu zastosowania MSSF 15	882	(51 314)	(50 432)
Wartość na 1 stycznia 2017 r. po korekcie z tytułu MSSF 15	40 842	(91 358)	(50 516)
Korekta okresu bieżącego z tytułu zastosowania MSSF 15 (odwrócenie korekty ujętej w bilansie otwarcia na 1 stycznia 2017 r.)	-	25 738	25 738
Korekta okresu bieżącego	22 441	3 649	26 090
Wartość na 30 czerwca 2017 r.	63 283	(61 971)	1 312
Zmiana	22 441	29 387	51 828
Wartość na 1 stycznia 2018 r. przed korektą z tytułu zastosowania MSSF 15	40 349	(30 754)	9 595
Korekta stanu na 1 stycznia 2018 r.	6 537	(34 379)	(27 842)

z tytułu zastosowania MSSF 15			
Wartość na 1 stycznia 2018 r. po korekcie z tytułu MSSF 15	46 886	(65 133)	(18 247)
Korekta okresu bieżącego z tytułu zastosowania MSSF 15 (odwrócenie korekty ujętej w bilansie otwarcia na 1 stycznia 2018 r.)	(4 552)	3 898	(654)
Korekta okresu bieżącego	53 497	(32 154)	21 343
Wartość na 30 czerwca 2018 r.	95 831	(93 389)	2 442
Zmiana	48 945	(28 256)	20 689

3.12. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W okresie 6 miesięcy 2018 roku oraz w okresie porównawczym Grupa Comarch nie posiadała aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

3.13. Kapitał zakładowy

	Ilość akcji (szt.)	Akcje zwykłe i uprzywilejowane	Akcje własne	Razem
Stan na 1 stycznia 2017 r.	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349
Stan na 30 czerwca 2017 r.	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349
Stan na 31 grudnia 2017 r.	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349
Stan na 30 czerwca 2018 r.	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349

Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 PLN.

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się:

- 1) 864 800 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A,
- 2) 75 200 akcji zwykłych na okaziciela serii A,
- 3) 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B,
- 4) 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii B,
- 5) 3 008 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C,
- 6) 1 200 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D,
- 7) 638 600 akcji zwykłych na okaziciela serii E,
- 8) 125 787 akcji zwykłych na okaziciela serii G,
- 9) 102 708 akcji zwykłych na okaziciela serii G3,
- 10) 563 675 akcji zwykłych na okaziciela serii H,
- 11) 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2,
- 12) 91 041 akcji zwykłych na okaziciela serii J2,
- 13) 73 953 akcji zwykłych na okaziciela serii K3,
- 14) 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1.

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna.

W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu. Nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- a) zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- b) zbycie na rzecz zstępných zbywcy,
- c) przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania.
- d) zbycie na rzecz osoby prawnej prawa polskiego albo obcego albo jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej prawa polskiego albo obcego, w tym w szczególności na rzecz ułomnej osoby prawnej prawa polskiego albo obcego („Struktura”) kontrolowanej w rozumieniu art. 8 ust. 5 Statutu wyłącznie przez akcjonariusza wnoszącego (zbywającego) akcje imienne uprzywilejowane do Struktury („Akcjonariusz Wnoszący”) albo (współ)kontrolowanej wyłącznie przez wstępnych, zstępných, rodzeństwo lub małżonka Akcjonariusza Wnoszącego albo wyłącznie przez niektóre lub wszystkie z tych osób („Osoba bądź Osoby Bliskie”) i Akcjonariusza Wnoszącego łącznie („Struktura Kontrolowana”) oraz zbycie akcji imienných uprzywilejowanych przez jedną Strukturę Kontrolowaną na rzecz innej Struktury Kontrolowanej.

Zbycie akcji imienných wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie Comarch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

3.13.1. Zmiany w stanie kapitału zakładowego w I półroczu 2018 roku

W dniu 12 marca 2018 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 8 marca 2018 r. 7 539 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 145,50 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 1 096 924,50 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-5-2018](#) i [RB-5-2018/K](#) z dnia 12 marca 2018 r.

W dniu 27 czerwca 2018 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcjach, o których mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowe transakcje dotyczyły zakupu w dniu 2 marca 2018 r. 63 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 155,00 PLN za 1 akcję oraz zakupu w dniu 27 czerwca 2018 r. 300 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 144,00 PLN za 1 akcję. Łączna wartość obu transakcji wyniosła 52 965,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-13-2018](#) z dnia 27 czerwca 2018 r.

3.13.2. Zmiany w stanie kapitału zakładowego po dacie bilansu

Nie wystąpiły.

3.14. Kredyty i pożyczki

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Długoterminowe		
Kredyty nieodnawialne	179 231	177 920
Kredyty odnawialne	-	-
Pożyczki	8 956	7 676
	188 187	185 596
Krótkoterminowe		
Kredyty nieodnawialne	34 603	33 739
Kredyty odnawialne	9 993	3 018
Pożyczki	21 111	2 354
	65 707	39 111
Kredyty, pożyczki ogółem	253 894	224 707

Wartość zobowiązań z tytułu kredytów została ujęta w wysokości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek nie jest istotnie różna od wartości bilansowej.

W okresie pierwszego półrocza 2018 roku wartość uruchomionych nieodnawialnych kredytów bankowych i pożyczek od podmiotów spoza Grupy Comarch wyniosła 33 153 tys. PLN a wartość spłaconego kapitału od kredytów bankowych oraz pożyczek od podmiotów spoza Grupy Comarch wyniosła 23 685 tys. PLN. Na dzień bilansowy Grupa Comarch wykorzystywała kredyt w rachunku bieżącym w kwocie 9 993 tys. PLN.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki nieterminowej spłaty kapitału lub odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ani nie zostały naruszone inne warunki umów kredytów i pożyczek, uprawniające kredytodawcę do żądania wcześniejszej spłaty kredytu lub pożyczki.

Obciążenie kredytów i pożyczek Grupy ryzykiem stopy	Do 6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Stan na 31 grudnia 2017 r.					
Kredyty i pożyczki	18 636	20 969	118 365	67 231	225 201
Odsetki	(494)	-	-	-	(494)
Razem	18 142	20 969	118 365	67 231	224 707
Stan na 30 czerwca 2018 r.					
Kredyty i pożyczki	46 995	19 144	126 211	61 976	254 326
Odsetki	(432)	-	-	-	(432)
Razem	46 563	19 144	126 211	61 976	253 894

Struktura zapadalności kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych długoterminowych	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Od 1 do 2 lat	35 116	33 701
Od 2 do 5 lat	91 095	84 664
Powyżej 5 lat	61 976	67 231
	188 187	185 596

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
W walucie polskiej	41 186	12 484
W EUR (równowartość w PLN)	212 708	212 223
	253 894	224 707

Efektywne stopy procentowe na dzień bilansowy	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Kredyty bankowe	1,67%	1,64%
Pożyczki	2,08%	3,66%

3.14.1. Kredyty nieodnawialne i pożyczki

Kredytobiorca	Instytucja finansująca	Cel finansowania	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (nie uwzględnia wyceny odsetek na dzień bilansowy)				Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
			Kwota	Waluta	Kwota	Waluta	Kwota	PLN			
Comarch S.A.	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A	budynek biurowy SSE4 w Krakowie	44 000	PLN	3 873 (wobec 4 182 na 31 grudnia 2017)	EUR	16 891 (wobec 17 444 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-07-2024	29.07.2024	hipoteka na budynku SSE4, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	budynek biurowy SSE5 w Krakowie - refinansowanie	4 126	EUR	1 719 (wobec 1 977 na 31 grudnia 2017)	EUR	7 498 (wobec 8 246 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 31-10-2018	29.09.2021	hipoteka na budynku SSE5, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Zachodni WBK S.A.	nieodnawialny kredyt obrotowy	7 400	EUR	2 467 (wobec 2 944 na 31 grudnia 2017)	EUR	10 759 (wobec 12 280 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 28-06-2019	31.12.2020	hipoteka na budynku SSE3, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji

Comarch S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	budynek biurowy SSE6 w Krakowie	13 323	EUR	9 021 (wobec 9 854 na 31 grudnia 2017)	EUR	39 346 (wobec 41 098 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-11-2023	30.11.2023	hipoteka na budynku SSE6, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	budynek biurowy SSE7 w Krakowie	13 333	EUR	13 333 (wobec 11 286 na dzień 31 grudnia 2017)	EUR	58 152 (wobec 47 075 na dzień 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-02-2028	15.05.2028	hipoteka na budynku SSE7, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Bank Handlowy w Warszawie S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	długoterminowy kredyt nieodnawialny	2 508	EUR	1 980 (wobec 2 508 na 31 grudnia 2017)	EUR	8 636 (wobec 10 461 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-09-2019	30.09.2019	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Bank Handlowy w Warszawie S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	DNB Bank Polska S.A.	środki trwałe - wyposażenie Laboratorium Internet of Things w Krakowie	2 531	EUR	1 955 (wobec 2 130 na dzień 31 grudnia 2017)	EUR	8 527 (wobec 8 885 na dzień 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	30.12.2023	zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej finansowanych środków trwałych, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w DNB Bank Polska S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch Healthcare S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	środki trwałe - sprzęt medyczny do Centrum Medycznego iMed24 w Krakowie	15 889	PLN			1 135 (wobec 2 459 na 31 grudnia 2017)	PLN	WIBOR1M + marża banku	31.12.2018	zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej finansowanych środków trwałych, poręczenie Comarch S.A. pełnomocnictwo do rachunków Comarch Healthcare S.A. i Comarch S.A. prowadzonych w Banku Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie o

											poddaniu się egzekucji
Comarch AG	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	budynek biurowy w Dreźnie - refinansowanie	6 000	EUR	0 (wobec 621 na 31 grudnia 2017)	EUR	0 (wobec 2 589 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR3M + marża banku	15.05.2018	dług gruntowy na budynku biurowym w Dreźnie, przelew praw z polisy ubezpieczeniowej budynku biurowego w Dreźnie, poręczenie Comarch S.A. oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji
Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	budynek biurowy w Łodzi	9 262	EUR	7 667 (wobec 8 043 na 31 grudnia 2017)	EUR	33 442 (wobec 33 545 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 31-05-2030	31.05.2030	hipoteka na budynku biurowym w Łodzi, pełnomocnictwo do rachunków Bonus Development Sp. z o.o. SK-A prowadzonych w Bank Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie Bonus Development Sp. z o.o. SK-A o poddaniu się egzekucji art. 777 KC, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku biurowego w Łodzi, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, cesja praw z umowy dzierżawy finansowanej nieruchomości zawartej ze spółką Comarch S.A., poręczenie spółki Comarch S.A. wraz z pełnomocnictwem do dysponowania rachunkami Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A. oraz oświadczeniem o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.S, Comarch S.A.	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	Budynek Data Center w Lille we Francji	8 000	EUR	6 872 (wobec 6 734 na 31 grudnia 2017)	EUR	29 974 (wobec 28 085 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR3M + marża banku	18.09.2023	hipoteka na drugim miejscu na nieruchomości należącej do Comarch S.A. położonej w Krakowie przy ul. prof. Michała Życzkowskiego 23 (budynek SSE4), oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji art. 777 KC, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w banku BGŻ BNP Paribas S.A., cesja

											praw z polisy ubezpieczeniowej budynku SSE4
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	12 980	PLN			8 944 (wobec 9 983 na 31 grudnia 2017)	PLN	stałe	01.03.2022	brak
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	17 691	PLN			17 691 (wobec 0 na 31 grudnia 2017)	PLN	stałe	31.01.2019	brak
Comarch Polska S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	3 475	PLN			3 338 (wobec 0 na 31 grudnia 2017)	PLN	stałe	01.05.2022	Poreczenie Comarch S.A.

3.14.2. Kredyty odnawialne

Spółka Comarch S.A. korzysta z następujących odnawialnych kredytów w rachunku bieżącym:

Kredytobiorca	Instytucja finansująca	Cel finansowania	Kwota kredytu wg umowy		Kwota kredytu pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
			Kwota	Waluta	Kwota	Waluta			
Comarch S.A.	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	20 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	12.12.2018	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Powszechnej Kasie Oszczędności Bank Polski S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	30 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	30.06.2019	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	mBank S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	10 000	PLN	9 993	PLN	WIBOR O/N + marża banku	14.03.2019	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w mBank S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji,

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Kredyty odnawialne, w tym:	60 000	55 422
Wykorzystane na dzień bilansowy	9 993	3 018
Dostępne na dzień bilansowy	50 007	52 404

3.15. Pozostałe zobowiązania finansowe

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	545	611
<i>Część krótkoterminowa</i>	157	165
<i>Część długoterminowa</i>	388	446
Zobowiązania z tytułu dywidendy	12 200	-
<i>Część krótkoterminowa</i>	12 200	-
<i>Część długoterminowa</i>	-	-
Zobowiązania z tytułu opłat za objęte akcje	-	-
<i>Część krótkoterminowa</i>	-	-
<i>Część długoterminowa</i>	-	-
Razem	12 745	611

Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego Grupy Comarch (z wyłączeniem umów leasingu pomiędzy spółkami Grupy) obejmują zobowiązania spółki MKS Cracovia SSA, spółki zależnej Comarch S.A., z tytułu umów leasingu finansowego samochodów. Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość tych zobowiązań wynosi 545 tys. PLN. Dywidenda została wypłacona 31 sierpnia 2018 do akcjonariuszy spoza Grupy.

3.16. Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia

Krótkoterminowe	Koszty dotyczące okresu bieżącego, które zostaną poniesione w przyszłości	Rezerwy na koszty kontraktów	Rezerwy na kary umowne i inne roszczenia	Rezerwy na urlopy	Rezerwy na nagrody pieniężne	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2017 r.	4 380	13 407	20 776	26 751	71 890	137 204
Ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:	(453)	348	(1 119)	2 222	(5 788)	(4 790)
- utworzenie dodatkowych rezerw	20 506	24 109	4 909	19 608	81 407	150 539
- rezerwy wykorzystane w trakcie roku i przeniesione do krótkoterminowych	(20 959)	(23 761)	(6 028)	(17 386)	(87 195)	(155 329)
Stan na 31 grudnia 2017 r.	3 927	13 755	19 657	28 973	66 102	132 414
Stan na 1 stycznia 2018 r.	3 927	13 755	19 657	28 973	66 102	132 414
Zmiana:	4 605	(2 248)	(902)	6 760	(29 641)	(21 426)
- utworzenie rezerw	16 091	12 785	6 702	15 884	24 174	75 636
- wykorzystanie rezerw	(11 486)	(15 033)	(7 604)	(9 124)	(53 815)	(97 062)
Stan na 30 czerwca 2018 r.	8 532	11 507	18 755	35 733	36 461	110 988

Wszystkie rezerwy zostały obliczone w oparciu o wiarygodny szacunek dokonany na dzień bilansowy.

3.17. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Zobowiązania handlowe	64 749	75 071
Zaliczki otrzymane na poczet usług i dostaw	2 635	986
Zobowiązania handlowe i pozostałe wobec podmiotów powiązanych	310	1 323
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych obciążeń podatkowych	40 131	38 906
Zobowiązania inwestycyjne	9 124	11 542
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	27 626	24 107
Przychody przyszłych okresów	45 479	21 176
Pozostałe zobowiązania	3 149	2 365
Fundusze specjalne (ZFŚS i Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy)	2 781	1 844
Razem	195 984	177 320

Wartość godziwa zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej.

3.18. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

	Do roku	Do 5 lat	Ogółem
Stan na 31 grudnia 2017 r.			
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni użytkowej	21 718	45 097	66 815
Zobowiązania z tytułu dzierżawy sprzętu elektronicznego i środków transportu	1 407	955	2 362
Razem	23 125	46 052	69 177
Stan na 30 czerwca 2018 r.			
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni użytkowej	21 285	39 985	61 270
Zobowiązania z tytułu dzierżawy sprzętu elektronicznego i środków transportu	1 250	500	1 750
Razem	22 535	40 485	63 020

Prezentowane w nocie zobowiązania z tytułu umów najmu powierzchni użytkowej obejmują zobowiązania Grupy z tytułu umów najmu pomieszczeń biurowych i mieszkań służbowych. Umowy z określonym terminem ważności zostały zaliczone w sposób bezpośredni odpowiednio do okresu do roku i do 5 lat. Większość umów została zawarta jednak na czas nieokreślony, dlatego kwoty zobowiązań ustalono drogą przemnożenia miesięcznych kwot czynszu przez 12 miesięcy (kolumna „Do roku”) i 60 miesięcy (kolumna „Do 5 lat”).

Grupa Comarch na dzień 30 czerwca 2018 roku posiadała umowne zobowiązania do opłat z tytułu leasingu operacyjnego środków transportu oraz sprzętu elektronicznego w kwocie 1 750 tys. PLN (wobec 2 362 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku).

3.19. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 94 678 tys. PLN, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 65 876 tys. PLN.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Geopolis sp. z o.o. wynosiła 82 tys. PLN, na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 82 tys. PLN.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy Comarch Software und Beratung wynosiła 392 tys. EUR (tj. 1 709 tys. PLN), na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 392 tys. EUR (tj. 1 634 tys. PLN).

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Comarch AG wynosiła 16 tys. EUR (tj. 70 tys. PLN), na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 16 tys. EUR (tj. 67 tys. PLN).

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („letter of comfort”) dla spółek zależnych: Comarch Healthcare S.A. ważne do 30 czerwca 2019 roku, Comarch Malaysia SDN. BHD. ważne do 31 grudnia 2018 roku oraz bezterminowo, Comarch Argentina S.A. bezterminowo oraz Comarch R&D S.à r.l. bezterminowo.

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Przyznane linie kredytowe na finansowanie działalności bieżącej (gwarancje, akredytywy, kredyt w rachunku bieżącym)		
Linie kredytowe*	229 323	190 450
	229 323	190 450

* zawierają odnawialne kredyty w rachunku bieżącym opisane w pkt. [3.14.2](#)

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 50 158 tys. PLN, z czego kwota 7 738 tys. PLN jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 30 czerwca 2018 roku (w tym kwota utworzonych w roku 2018 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 142 tys. PLN). Grupa Comarch pozostaje w sprawach spornych nieobjętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 11 379 tys. PLN, z czego kwota 0 PLN jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 30 czerwca 2018 roku (w tym kwota utworzonych w roku 2018 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 0 PLN). Według Zarządów spółek Grupy Comarch, w oparciu o opinie doradców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi oraz sprawami spornymi, nieobjęte postępowaniami sądowymi.

W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w pierwszym półroczu 2018 roku Grupa Comarch utworzyła nowe odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 189 tys. PLN. W pierwszym półroczu 2018 roku nie utworzono odpisów aktualizujących wartość należności w związku ze sprawami spornymi, w których pozostaje Grupa Comarch.

3.20. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki

Nie dotyczy.

3.21. Transakcje z podmiotami powiązаныmi**3.21.1. Przychody ze sprzedaży towarów i usług**

	6 miesięcy 2018	6 miesięcy 2017
Przychody ze sprzedaży towarów		
SoInteractive S.A.	-	-
Thanks Again LLC	-	-
	-	-
Przychody ze sprzedaży usług		
SoInteractive S.A.	235	395
Thanks Again LLC	250	555
Metrum Capital S.A.	-	1
	485	951
	485	951

Cenę usług ustala się w zależności od rodzaju transakcji według jednej z trzech metod:

- 1) porównywalnej ceny rynkowej,
- 2) metody koszt plus (marża przy towarach 2-3%, przy usługach 5%),
- 3) marży od sprzedaży usług (marża w wysokości 10-40%).

3.21.2. Zakupy towarów i usług

	6 miesięcy 2018	6 miesięcy 2017
Zakupy towarów		
SoInteractive S.A.	-	188
Thanks Again LLC	-	-
	-	188
Zakupy usług		
SoInteractive S.A.		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	719	2 772
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	1 389	1 502
	2 108	4 274
Thanks Again LLC		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	32	3 355
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	-	-
	32	3 355
Razem	2 140	7 817

3.21.3. Salda rozrachunków na dzień bilansowy powstałe w wyniku sprzedaży/zakupu towarów/usług

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Należności od podmiotów stowarzyszonych		
SoInteractive S.A.	395	775
Thanks Again LLC	269	3 937
	664	4 712
Zobowiązania wobec podmiotów stowarzyszonych		
SoInteractive S.A.	272	1 322
Thanks Again LLC	1	1
	273	1 323

3.21.4. Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązanymi osobowo

	6 miesięcy 2018	6 miesięcy 2017
Zakupy od podmiotów powiązanych osobowo	891	1 208
Sprzedaż do podmiotów powiązanych osobowo	77	77
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty powiązane osobowo	9 242	35
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym osobowo	11 503*	-
Zakupy od podmiotów stowarzyszonych	2 140	7 817
Sprzedaż do podmiotów stowarzyszonych	485	951
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty stowarzyszone	776	-
Pożyczki udzielone podmiotom stowarzyszonym	770	14

*) Pozycja zawiera pożyczki w wysokości 2 000 tys. zł udzielone Przewodniczącej Rady Nadzorczej Comarch S.A. przez spółkę Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A. Do dnia 31 marca 2018 r. pożyczki te zostały w całości spłacone. Pozycja zawiera także pożyczki w wysokości 353 tys. zł udzielone przez Comarch S.A. Prezesowi Zarządu Comarch S.A.

3.21.5. Salda rozrachunków na dzień bilansowy z jednostkami powiązanymi osobowo

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Należności handlowe od podmiotów powiązanych osobowo	46	15
Należności z tytułu pożyczek od podmiotów powiązanych osobowo	9 503	7 012
Zobowiązania handlowe wobec podmiotów powiązanych osobowo	415	792
Zobowiązania z tytułu pożyczek od podmiotów powiązanych osobowo	-	-

4. Noty dodatkowe

4.1. Czynniki i zdarzenia w szczególności o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

4.1.1. Aktywo i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W pierwszym półroczu 2018 roku Grupa rozwiązała częściowo utworzone na 31 grudnia 2017 r. aktywo z tytułu działalności strefowej w wysokości 1 283 tys. PLN stosownie z wysokością osiągniętego dochodu strefowego w I półroczu roku 2018 r. Aktywo to będzie rozwiązywane na przestrzeni roku 2018 w proporcji do osiąganego dochodu strefowego. Dokonano też częściowego rozliczenia aktywa z 31 grudnia 2017 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 1 721 tys. PLN oraz utworzono aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 5 625 tys. PLN, a także dokonano utworzenia i rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 283 tys. PLN. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto w okresie sprawozdawczym wyniósł +2 904 tys. PLN. W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w pierwszym półroczu 2018 roku zmniejszenia utworzonej w latach poprzednich rezerwy w kwocie 100 tys. PLN. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych w kwocie 2 684 tys. PLN i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 4 300 tys. PLN. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto pierwszego półrocza 2018 wyniósł +1 716 tys. PLN. Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały wzrost wyniku o 4 620 tys. PLN.

Szczegóły opisano w pkt [3.8.](#)

4.1.2. Różnice kursowe oraz instrumenty finansowe oparte na kursach walut

Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2018 roku zwiększyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 5 315 tys. PLN (podczas gdy w pierwszym półroczu 2017 roku zmniejszyły o 13 718 tys. PLN), natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów zmniejszyły wynik Grupy Comarch o 11 964 tys. PLN (podczas gdy w pierwszym półroczu 2017 roku zwiększyły o 4 918 tys. PLN). Natomiast wycena instrumentów finansowych oraz transakcje zrealizowane (głównie kontrakty typu forward) wraz z rezerwą na podatek odroczone od ich wyceny, zmniejszyły wynik netto Grupy o 5 437 tys. PLN (podczas gdy w pierwszym półroczu 2017 zwiększyły o 18 027 tys. PLN). Łączny wpływ różnic kursowych oraz wyceny i realizacji instrumentów pochodnych na wynik netto Grupy Comarch za pierwsze półrocze 2018 wyniósł -12 086 tys. PLN (+9 227 tys. PLN w pierwszym półroczu 2017 roku).

4.2. Zdarzenia po dacie bilansu

4.2.1. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Grupa Comarch zawarła w okresie od 1 lipca 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r. kontrakty terminowe na sprzedaż 8 175 tys. EUR. Wartość netto kontraktów terminowych nierozliczonych na dzień 31 sierpnia 2018 r. wynosiła 50 940 tys. EUR oraz 10 400 tys. USD. Na dzień 31 sierpnia 2018 r. wycena otwartych kontraktów terminowych wyniosła ok. 5 600 tys. PLN. Kontrakty zapadają w terminie do 30 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych.

4.3. Inne informacje istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta

Nie wystąpiły.

31.08.2018 r.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Maria Smolińska	Główny Księgowy	

Comarch S.A.

Al. Jana Pawła II 39a

31-864 Kraków

ir@comarch.pl

+48 (12) 687 78 22

www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/
